

1. Administratieve gegevens van het terrein

Gemeente	Dilbeek
Plaats	Sint-Anna-Pede
Provincie	Vlaams-Brabant
Opdrachtgever	Fluxys N.V.
Uitvoerder	Veerle Pauwels & Elke Mertens
Bevoegd gezag	Agentschap R-O Vlaanderen
	Entiteit Onroerend Erfgoed
	Mevr. Els Patrouille
Gemeentecode	1700
Administratief nummer opgravingsvergunning	2008/139
Locatie onderzoeksgebied	Armveldweg, Dilbeek
Omvang plangebied	60 are
Kadastrale gegevens	5de Afd, sectie A: 335b, 5de Afd, sectie D: 133m, 133L, 136m, 136p, 124t, 124r 5de Afd, sectie C: 7e2, 8a, 61f, 59c, 55b, 78c, 79, 77, 88, 75a, 82h, 89a 2de Afd, sectie G: 354f2, 333a, 334a, 335d, 335b, 336o, 337g, 312d, 314c, 311a, 315b, 318m
Datum veldwerk	26/06/08 - 17/09/08
Hoogte maaiveld t.o.v. Oostends Peil	41.595 TAW

2. Inleiding

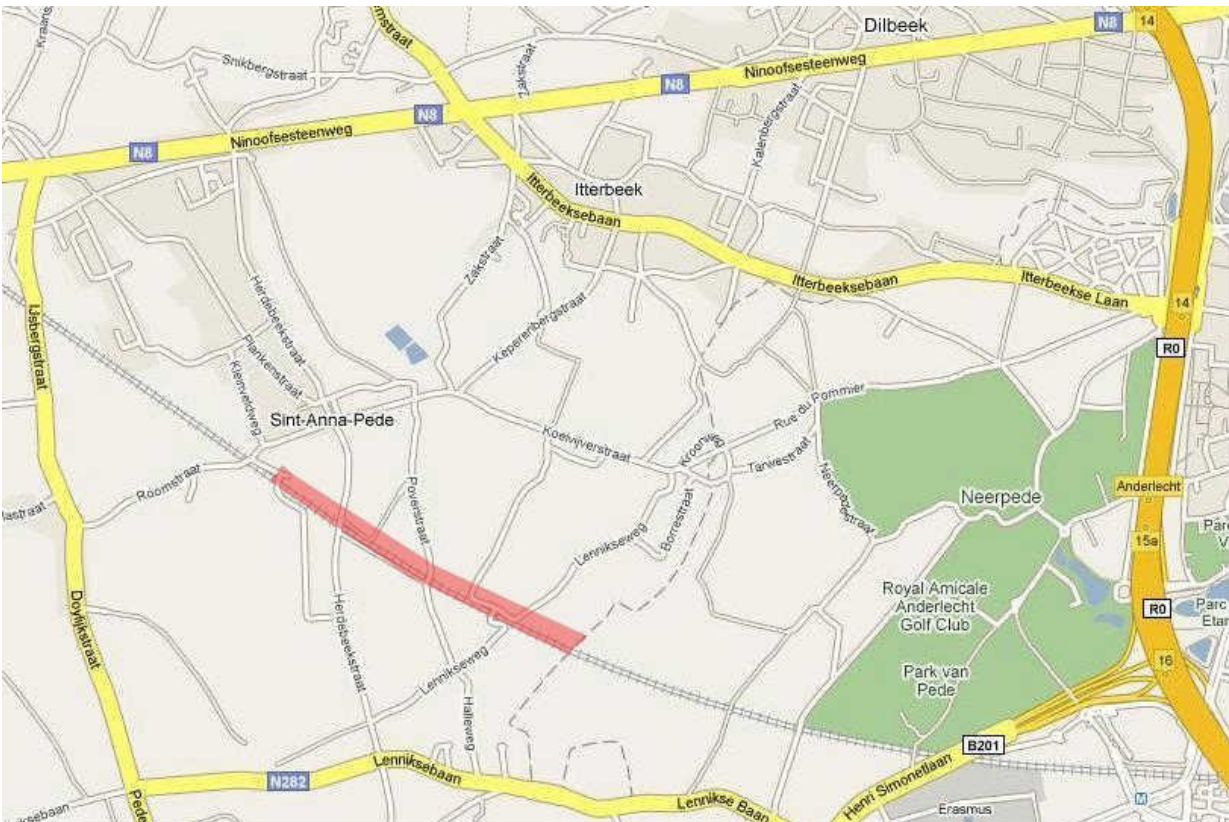
De reden voor het archeologisch onderzoek was de verplaatsing van een aardgastransportleiding van Fluxys N.V. Ter hoogte van de Armveldweg in Sint-Anna-Pede, een deelgemeente van Dilbeek, wordt de bestaande spoorweg tussen Brussel en Gent met twee sporen verbreed. Hierdoor komt de leiding van Fluxys N.V. te dicht bij de sporen te liggen.

Het tracé van de aardgastransportleiding moet bijgevolg over een lengte van 1500m heraangelegd worden. De graafwerken die hierdoor noodzakelijk zijn, betekenen uiteraard een belangrijke ingreep in de bodem. Er werden daarom door Fluxys N.V. twee archeologen in dienst genomen, Veerle Pauwels en Elke Mertens, om deze graafwerken op te volgen en archeologisch relevante sporen te detecteren en op te graven. De wetenschappelijke begeleiding gebeurde door Els Patrouille, werkzaam bij de Entiteit Onroerend Erfgoed van het Agentschap R-O Vlaanderen.

3. Situering

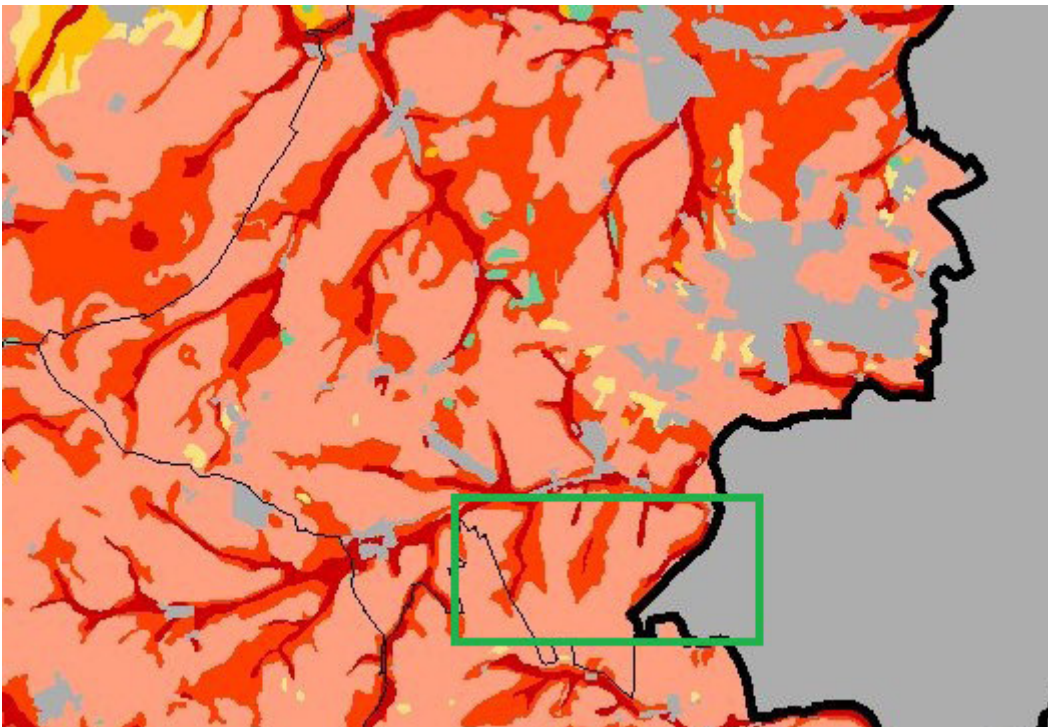
Zoals hierboven reeds werd vermeld, bevindt het te onderzoeken traject zich aan de Armveldweg in Dilbeek.

Deze zone is 1,5 km lang en ongeveer 4m breed. Het gaat dus om een oppervlakte van 60 are. Dit is het gebied dat opengelegd wordt tijdens de eerste fase, de zogenaamde A-sleuf, waarbij de teelaarde verwijderd wordt. De B-sleuf, die nog eens 20-30 cm dieper gaat, wordt eveneens over een lengte van 1500m uitgegraven, maar slechts 2,60m breed, wat een oppervlakte geeft van 39 are. Tijdens de laatste fase, de C-sleuf, wordt een zone van 22,5 are verstoord. Deze sleuf is 1,50 tot 1,80m diep.

Afb. 1: Situering van het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied is op de bodemkaart aangeduid door middel van een groene kader. De bodem bestaat voor het grootste deel uit het type Aca1, een vrij droge leembodem met een textuur B horizont. Daarnaast komen ook bodems van het type Afp en Acp voor, respectievelijk een zeer natte leembodem zonder profiel en een matig droge leembodem zonder profiel.

Afb. 2: De bodemkaart van het onderzoeksgebied. Lichtoranje staat voor droge leembodems, oranje voor vochtige leembodems en donkeroranje voor natte leembodems. De grijze kleur geeft de bebouwing aan.¹

¹ <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bodemkaart/>

4. Methodologie

1. VOORONDERZOEK

Aangezien beide archeologen pas aangeworven werden vanaf het begin van de graafwerken, was er weinig tijd om vooronderzoek te verrichten. Het was dus niet mogelijk om vooraf enig verkennend terreinonderzoek uit te voeren. Wel werd de Centrale Archeologische Inventaris nagekeken, maar hier was geen informatie over het te onderzoeken gebied beschikbaar.

Het eigenlijke onderzoek waarvan hier rapportage wordt gedaan, bevestigt dit beeld. Slechts enkele sporen werden aangetroffen, waarvan de archeologische relevantie niet zeker gesteld kon worden. In geen van deze sporen werd enig vondstmateriaal gevonden.

2. TERREINWERK

Het verloop van het archeologisch onderzoek werd gestuurd door de dynamiek van de werf. Het werkgebied werd onderverdeeld in 6 werkputten, die door verschillende straten van elkaar gescheiden worden.

Een eerste fase van de werken houdt de ontbossing van het af te graven gebied in, gevolgd door het uitgraven van de zogenaamde A-sleuf. Hierbij wordt de teelaarde verwijderd. De sleuf kent in deze fase haar grootste oppervlakte, nl. 60 are. Na het graven van de A-sleuf werden geen archeologische sporen herkend. Een beperking bij het zoeken naar sporen was het feit dat de ploeglaag niet overal volledig verwijderd was. Bovendien gebeurde het verkeer van de werf voor de aanleg van een zandbaan, over het te onderzoeken perceel.

Na het graven van de A-sleuf wordt een kleiner deel van de sleuf, met een breedte van 2,60m, verder afgegraven. Hier spreekt men van de B-sleuf, waar de weinige relevante sporen die deze werfopvolging opleverde, blootgelegd werden. Door de B-sleuf wordt achteraf een draineringsmachine gestuurd. Deze machine maakt een smalle maar diepe (4 - 5m) sleuf. De aarde wordt langs beide kanten van de smalle sleuf binnen de B-sleuf gedeponeed. Hierdoor wordt het werkvlak onherroepelijk verstoord.

De laatste fase behelst het graven van de C-sleuf, dit is de sleuf waarin de aardgastransportleiding geplaatst wordt. De breedte en diepte van deze sleuf variëren, van 1,50m tot 1,80m diepte en een breedte bovenaan van minimum 1,5m en onderaan minimum 0,8m. Tijdens deze fase werden geen archeologische sporen herkend.

Het is duidelijk dat de omstandigheden waarin het archeologisch onderzoek gebeurt, ver van ideaal zijn. Vooral tijdsbeperking speelt hierbij een belangrijke rol. De enige fase waar relevante sporen teruggevonden werden, was de B-sleuf. Hier speelde echter het probleem dat het graven van de sleuf zeer snel gevolgd werd door de draineringsmachine, waardoor het registreren en opgraven van de sporen snel moest gebeuren.

3. OPGRAVING

Alle sporen werden gefotografeerd, getekend, gecoupeerd en onderzocht op mogelijke artefacten. Deze werden echter nergens gevonden, waardoor het dateren van de sporen zo goed als onmogelijk is.

5. De archeologische sporen

Na het afgraven van de B-sleuf werd een klein aantal archeologische sporen aangetroffen. Het gaat om vier paalgaten (S6, S8, S11 en S22) en een gracht (S20). Al deze sporen waren in werkput 2 gesitueerd. Het opgravingsplan van deze sporen is terug te vinden in Bijlage 1.

Elk van de paalgaten had een grijsbruine tot donkergrijze lemige vulling. Op spoor 11 na waren alle paalgaten ondiep. Sporen 8 en 22 waren elk ongeveer 4 cm diep, S6 8 cm. Spoor 11 daarentegen was 24 cm diep. De diameter van de paalgaten is ongeveer 15 cm. Ook het vierkante paalgat S8 heeft een zijde van 15 cm. Enkel spoor 22 is groter, met een diameter van 20 cm. Bij geen enkel van de paalgaten werd enig vondstmateriaal aangetroffen. De paalgaten vertoonden ook geen onderlinge verbanden.

Afb. 3: Coupe van Spoor 6.

Afb. 4: Coupe van Spoor 8.

Afb. 5: Coupe van Spoor 11.

Afb. 6: Coupe van Spoor 22.

De gracht S20 staat evenmin in verband met de paalgaten. Ze meet 4,20m in de lengte en 0,55m in de breedte en is niet meer dan 20 cm diep. Waarschijnlijk gaat het hier om een drainagegracht. Ook hier werd geen materiaal in de donkergrijze lemige vulling gevonden. De gracht was ernstig verstoord door boomwortels, die het uitgraven ervan sterk bemoeilijkten.

Afb. 7: De gracht S20 na opgraving.

Afb. 8: Coupe van S20.

6. Archeologische kaart

Ten behoeve van toekomstig archeologisch onderzoek in de omgeving van dit onderzoeksgebied werd een archeologische kaart opgemaakt. Hierop staat aangeduid welke zone in welke fase verstoord werd.

Deze kaart kan in Bijlage 2 teruggevonden worden. De A-sleuf wordt voorgesteld in beige. Oranje wordt gebruikt om de B-sleuf (2,60m breed en 20 tot 30 cm dieper dan de A-sleuf) en de C-sleuf (1,50m breed en tot 1, 80m diep) voor te stellen. De donkerbruine zones zijn interventieputten, die tot 2m diep uitgegraven werden.

7. Algemeen besluit

Als besluit kan gesteld worden dat het opvolgen van graafwerken op een werf zeker geen ideale situatie is om archeologisch onderzoek uit te voeren. Niet alleen heeft de archeoloog zelf geen controle over de graafwerken, maar ook de tijdsdruk door commerciële overwegingen beperken het onderzoek. Niettemin bleek er een aangename samenwerking mogelijk tussen de archeologen enerzijds en de werfverantwoordelijken en arbeiders op het terrein anderzijds.

Het resultaat van het onderzoek is eerder matig, er werd slechts een zeer beperkt aantal sporen aangetroffen, waarvan de archeologische relevantie niet buiten kijf staat. Toch blijft de aanwerving van archeologen nuttig en zelfs noodzakelijk voor werken die een ernstige impact hebben op de bodem. Het is op voorhand moeilijk in te schatten of er archeologisch materiaal aanwezig is in de bodem. De aanwezigheid van een archeoloog vanaf de aanvang van de graafwerken is dus onontbeerlijk om te zorgen dat dit materiaal niet verloren gaat.

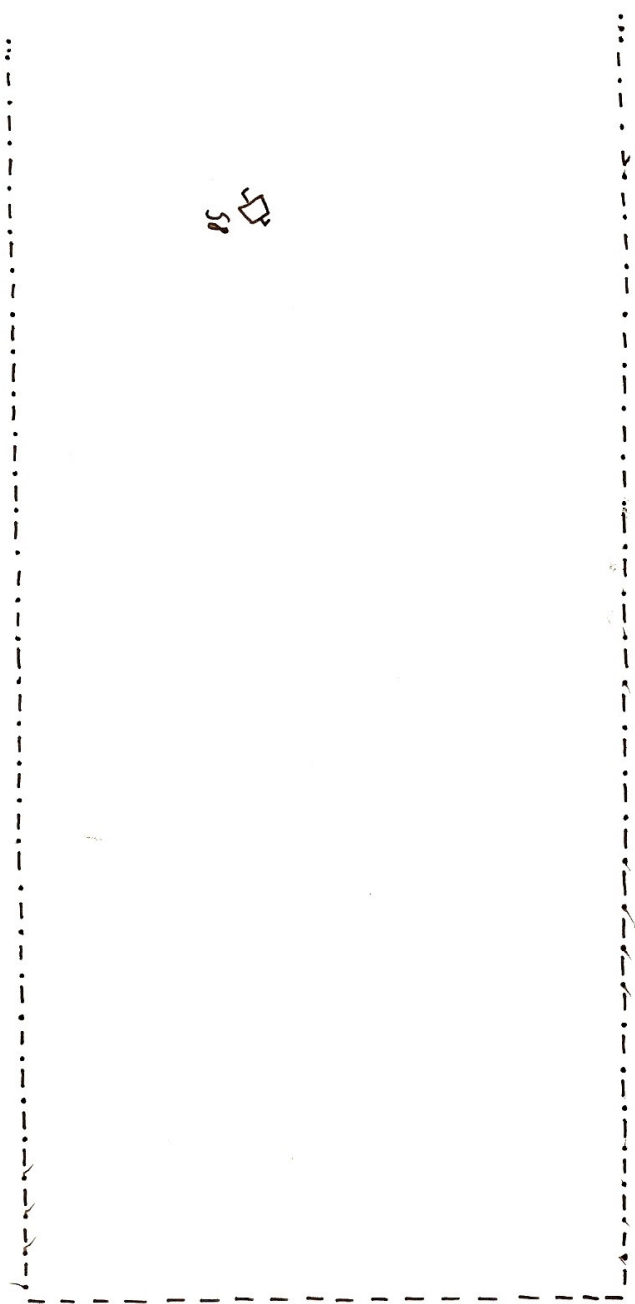
$x = 160777.61300$
 $y = 161428.16200$

SM

58

8m
2m

